

Journal of Modern Management Science

Faculty of Management Science, Lampang Rajabhat University

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/JMMS>

Approved by TCI during 2021-2024

อิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ
ของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก

The Influence of Transformational Leadership on Entrepreneurial Orientation of Small and Medium Business Entrepreneurs in Phitsanulok Province

ศุภณารีย์ พิรส^{1*} ธรณศนวัตร์ ไชยเยชน์¹

Supanaree Piros^{1*} Tatnawat Chaiyesh¹

Article Information

Received: Aug 28, 2021

Revised: Nov 9, 2021

Accepted: Dec 24, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก 2) เพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งงานวิจัยนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก จำนวนทั้งสิ้น 357 คน โดยทำการสุ่มแบบสะดวก เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ใช้สถิติวิเคราะห์เบื้องต้นและการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ และจำแนกภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นองค์ประกอบมีผลการศึกษา ดังนี้ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และการกระตุ้นทางปัญญามีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจึงควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีส่วนในการขับเคลื่อนธุรกิจให้อยู่รอดได้ในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ, ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

¹ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Lecturer at Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University

Abstract

The research objectives were 1) to study the influence of transformational leadership on the entrepreneurial orientation of small and medium entrepreneurs in Phitsanulok province 2) to compare the impact of transformational leadership and entrepreneurial orientation of small and medium entrepreneurs in Phitsanulok province. The samples were 357 entrepreneurs in Phitsanulok province by convenience sampling. The researcher collected data by questionnaire. The statistics employed descriptive statistics and multiple regression analysis in data analysis. The results found that transformational leadership influenced entrepreneurial orientation. Idealized influence and intellectual stimulation on entrepreneurial orientation. Therefore, the transformational leadership of small and medium business entrepreneurs should be developed and promoted. This behavior plays one of the crucial parts in driving businesses to survive in continuously changing situations at the present.

Keywords: Transformational Leadership, Entrepreneurial Orientation, Small and Medium Business Enterprise

บทนำ

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สภาพแวดล้อม และวัฒนธรรม จึงทำให้เกิดการแข่งขันอย่างรุนแรงทั่วทุกมุมโลกซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมในทางธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรต่างๆ (Hans, 2018) องค์กรทุกภาคส่วนต้องตั้งรับและเผชิญกับสถานการณ์การแข่งขันดังกล่าว โดยผลของการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นมีทั้งในเชิงบวก และเชิงลบ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งซึ่งได้รับวิกฤติจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ เช่น สภาพเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากความสามารถในการเข้าถึงสื่อของคนทั่วไปสามารถเข้าถึงสื่อได้ง่ายขึ้น ทำให้ทุกองค์กรจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ในการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นอย่างดี โดยองค์กรแต่ละองค์กรจะต้องรู้ศักยภาพของตัวเองที่เป็นอยู่ จากการวิเคราะห์ตนเอง และเปรียบเทียบกับคู่แข่งในระดับเดียวกัน อีกทั้งสภาพแวดล้อมภายนอกที่มาส่งผลกระทบต่อทางตรงและทางอ้อม องค์กรธุรกิจควรให้การตระหนัก และให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการที่องค์กรธุรกิจสามารถอยู่รอดอย่างยั่งยืนภายใต้สถานการณ์ที่มีการแข่งขันรุนแรงได้นั้น สะท้อนให้เห็นถึงความได้เปรียบขององค์กรในหลากหลายประเด็น อาทิเช่น ผู้บริหาร หรือ ผู้นำ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ กระบวนการในการทำงานที่มีระบบกลไกที่ดี พนักงานที่มีความสามารถ ประเด็นทั้งหลายที่กล่าวมานี้ สิ่งสำคัญที่สุด คือ “ตัวผู้นำ” โดยผู้นำต้องมีความสามารถในการนำพาองค์กรให้สามารถรับมือกับอุปสรรค และปัญหาต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการภายในองค์กรได้ มุมมองในภาคธุรกิจนั้น ผู้ประกอบการเปรียบเสมือนแม่ทัพในการนำทัพออกไปรบเพื่อให้ได้รับชัยชนะกับข้าศึกและศัตรู ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการในองค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Tarabishy et al., 2005)

ภายใต้สถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) องค์กรต่างๆ ทั่วทุกมุมโลกเกิดการปรับตัวในการดำเนินงาน การประกอบธุรกิจ หรือการให้บริการต่างๆ การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งสำคัญซึ่งในแต่ละ

องค์กรต้องเกิดการปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงทำให้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นภาวะผู้นำที่มีความสำคัญที่ทำให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ดี กระตุ้นให้พนักงานเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สร้างความกระตือรือร้นในการดำเนินงาน และเกิดความพึงพอใจของบุคลากรในองค์กรตามมา (Effiyanti et al., 2021) ในสถานการณ์ที่มีการแข่งขันที่ไร้พรมแดนในยุคปัจจุบัน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ขึ้น โดยปัจจัยที่ทำให้เกิดการได้เปรียบในการแข่งขันได้นั้น นั่นคือ การที่ผู้นำเข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และสามารถจัดการกับการเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทุกช่วงเวลา มีผลกระทบต่องค์กรทั้งทางตรง และทางอ้อม ดังนั้น ในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันที่มีภาวะแวดล้อมทางการแข่งขันที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้น และแรงกดดันการแข่งขันในประเทศและต่างประเทศ จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้แต่ละองค์กรต้องเกิดความพยายามที่จะสร้างสรรค์กลยุทธ์ หรือเทคนิคในการดำเนินงานใหม่ๆ เพื่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน

องค์กรธุรกิจที่มีผู้นำที่มีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะช่วยทำให้เกิดการสร้างความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ (Mgeni, 2015) เนื่องจากผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นลักษณะของผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และความมุ่งมั่นที่จะปรับเปลี่ยนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง พร้อมพัฒนาระบบการต่างๆ และยังเป็นต้นแบบให้กับบุคลากรในสถานประกอบการให้เกิดความยกย่องและยอมรับ รวมถึงสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้บุคลากรเกิดการพัฒนาตัวเอง เพื่อรองรับกับโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน โดยในการเพิ่มพูนพฤติกรรมการณ์มุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพในการประกอบการต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมและเพิ่มทุนทรัพยากรทางปัญญาของผู้ประกอบการ ซึ่งตัวผู้ประกอบการต้องมีภาวะของการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในการนำเป้าหมายขององค์กรเป็นตัวตั้งในการสร้างผลผลิตทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Madanchian et al., 2015; Hashim et al., 2018)

จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการประกอบธุรกิจหลากหลายประเภท เนื่องจากการกระจุกตัวของกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวนมาก และยังเป็นเมืองศูนย์กลางธุรกิจในเขตภาคเหนือตอนล่าง ผสมกับการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดที่จะมุ่งสู่การเป็นเขตเศรษฐกิจใหม่สีเขียวอินโดจีนในปี 2563 จากการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้ประกอบการและแนวทางในการพัฒนาธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก ของกรมส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่า ในจังหวัดพิษณุโลกควรมีแนวทางที่มีเป้าหมายและทิศทางในการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด คือ “ผู้ประกอบการ SME สร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าและบริการในจังหวัด พร้อมเป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ และเศรษฐกิจดิจิทัลในภาคเหนือตอนล่าง” (กรมส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2564) จึงทำให้ตัวผู้ประกอบการในจังหวัดพิษณุโลกจะต้องมีองค์ประกอบของการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่จะสามารถนำพาให้องค์กรธุรกิจเกิดการปรับตัว และพัฒนาตัวเองให้เหนือคู่แข่ง อีกทั้งการศึกษางานวิจัยในอดีตเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะถูกศึกษาในบริบทขององค์กรภาครัฐ เอกชนที่มีการศึกษาในกลุ่มผู้บริหารโดยส่วนใหญ่ พบการศึกษาในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจน้อยมาก จึงเป็นที่มาของหัวข้อในการดำเนินงานวิจัยนี้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก และเพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก

2.1 เพื่อศึกษาอิทธิพลของการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ที่มีผลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

2.2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของการกระตุ้นทางปัญญาที่มีผลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

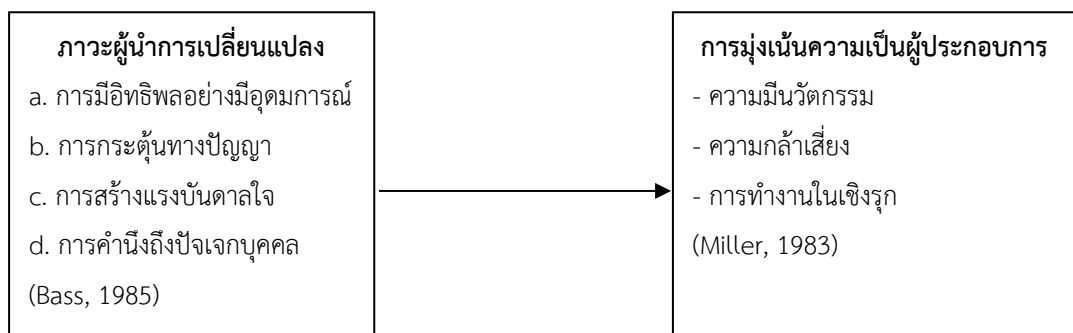
2.3 เพื่อศึกษาอิทธิพลของการสร้างแรงบันดาลใจที่มีผลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

2.4 เพื่อศึกษาอิทธิพลของการคำนึงถึงปัจเจกบุคคลที่มีผลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงถูกกำหนดให้เป็นตัวแปรอิสระ และมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการซึ่งเป็นตัวแปรตาม จากวัตถุประสงค์ในข้างต้นสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership)

Obeidat et al. (2018) ได้ให้ความหมายของ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ผู้ที่สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตามได้ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์กรที่มีความท้าทาย และทำให้พนักงานมีความเชื่อมั่นและมั่นใจในการบรรลุเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้ และสามารถกระตุ้นพนักงานให้มีความคิดสร้างสรรค์และแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใหม่ๆ

ผู้วิจัยได้ใช้องค์ประกอบภาวะผู้นำของ Bass (1985) ซึ่งได้แบ่งองค์ประกอบด้านพฤติกรรมของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การกระตุ้นทางปัญญา การสร้างแรงบันดาลใจ และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกมาให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการองค์การ กระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตาม การปฏิสัมพันธ์ของผู้นำที่มีต่อผู้ตามก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีทั้งสองฝ่าย พฤติกรรมที่ตระหนักถึงความต้องการของผู้ตามเกิดจิตสำนึก ปรับทัศนคติ สร้างแรงบันดาลใจ ทำให้เกิดการตระหนักถึงภารกิจและวิสัยทัศน์ร่วมกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized Influence) หมายถึง การที่ผู้นำประพฤติตัวเองเป็นแบบอย่างที่ดี สามารถทำให้ผู้ตามยกย่อง เคารพนับถือ ศรัทธาและไว้วางใจ ซึ่งทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้ปฏิบัติงานด้วย ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์ และสามารถถ่ายทอดไปสู่ผู้ตามได้ โดยผู้นำจะต้องมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตนเองได้

2. การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation) หมายถึง การที่ผู้นำมีความสามารถกระตุ้นให้ผู้ตามได้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในองค์กร ทำให้ผู้ตามมีความต้องการหาแนวทางใหม่ๆ มาแก้ไขปัญหาที่

เกิดขึ้นในองค์กร เพื่อหาข้อสรุปที่ดีกว่าเดิม และมีความสร้างสรรค์ โดยผู้นำจะต้องมีกระบวนการคิดและการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการสนับสนุน จูงใจให้สมาชิกในองค์กรเกิดความคิดใหม่ๆ ในการพิจารณาปัญหาและการหาคำตอบของปัญหาต่างๆ การกระตุ้นทางปัญญาเป็นปัจจัยที่สำคัญของการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ตามในการที่จะทำให้เกิดความตระหนัก เข้าใจ และแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในองค์กรด้วยตนเอง

3. การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation) หมายถึง การที่ผู้นำประพฤติปฏิบัติตนในทางที่จูงใจทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานของผู้ตาม โดยการสร้างแรงจูงใจ และการสร้างความท้าทายในการทำงานให้แก่ผู้ตาม ผู้นำจะแสดงความเชื่อมั่น และแสดงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ในการดำเนินงานที่จะบรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้โดยมองข้ามผลประโยชน์ของตนเอง อีกทั้งผู้นำจะพัฒนาความผูกพันของตนเองต่อเป้าหมายระยะยาวขององค์กร

4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration) หมายถึง การที่ผู้นำให้ความสนใจใส่ดูแลผู้ตามในองค์กรเป็นรายบุคคล และทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่า และมีความสำคัญ ผู้นำจะเป็นที่ปรึกษาของผู้ตาม เพื่อการพัฒนาผู้ตามและดูแลเป็นพิเศษถึงความต้องการของปัจเจกบุคคล เพื่อผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ พร้อมให้ออกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ สร้างบรรยากาศในการทำงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้นำจะเป็นผู้ฟังอย่างมีประสิทธิภาพ นึกถึงใจเขาใจเรา ช่วยเหลือให้ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

ผู้ประกอบการที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะช่วยส่งเสริมให้พนักงานมีความกระตือรือร้น และดำเนินงานบรรลุเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้ อีกทั้งสามารถมีการผลักดันให้เกิดการกระตุ้นทางปัญญากับพนักงานของตน ทำให้เกิดแนวคิดหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ในองค์กร (Muchiri & McMurray, 2015)

การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Orientation)

Miller & Friesen (1982) ได้ให้ความหมายของ การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง กระบวนการ การปฏิบัติ กิจกรรมการตัดสินใจ ที่จะนำไปสู่การเข้าสู่ธุรกิจใหม่

ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Orientation) หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ประกอบการที่นำมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ธุรกิจเกิดการเติบโต และมีผลประกอบการที่ดีขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ (Miller, 1983) ดังนี้

1. การมีนวัตกรรม (Innovativeness) หมายถึง การเป็นผู้มีความคิดริเริ่มเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ หรือการบริการใหม่ๆ ซึ่งเกิดจากการทดลอง การใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการและเทคโนโลยีที่มีความทันสมัย สามารถนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานในธุรกิจได้เป็นอย่างดี

2. ความกล้าเสี่ยง (Risk Taking) หมายถึง การตัดสินใจอย่างแน่วแน่งภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน เช่น การตัดสินใจในการลงทุนในตลาดใหม่ หรือการกู้ยืมหรือขอสินเชื่อเพื่อนำไปลงทุนในธุรกิจ

3. การทำงานเชิงรุก (Proactiveness) หมายถึง การมองไปข้างหน้าเพื่อแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ และพยายามให้เกิดความได้เปรียบเหนือคู่แข่ง เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์หรือการบริการใหม่ๆ แม้ธุรกิจต้องเผชิญกับคู่แข่งทางธุรกิจจำนวนมากและการแข่งขันที่มีความรุนแรง แต่ธุรกิจมีการวางแผน พยายามไปถึงความต้องการใหม่ และสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในธุรกิจ

การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการนั้น เป็นพฤติกรรมในการมองหาโอกาสในการริเริ่มธุรกิจ และสามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด (Rahman et al., 2016) ดังนั้น ในการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จตัวผู้ประกอบการควรมีคุณลักษณะดังกล่าวมาเป็นตัวขับเคลื่อนให้การประกอบธุรกิจซึ่งอยู่ในสภาวะการแข่งขันสูงเกิดผลการประกอบการที่ดี และสามารถอยู่รอดได้อย่างยั่งยืน

จากคุณลักษณะในข้างต้น ทางผู้วิจัยจะนำคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการตามแนวความคิดของ Miller (1983) มาเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัย ซึ่งแนวความคิดดังกล่าวได้รับความนิยมในการศึกษาเป็นอย่างมาก และถูกใช้ในการวัดความสำเร็จของสถานประกอบการอย่างแพร่หลาย ซึ่งองค์ประกอบสะท้อนถึงการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างครอบคลุม ได้แก่ การมีนวัตกรรม ความกล้าเสี่ยง และการทำงานในเชิงรุก และทางผู้วิจัยเห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะนำไปศึกษาวิจัยเพื่อวัดการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลกต่อไป

สมมติฐานงานวิจัย

สมมติฐานงานวิจัยหลัก : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

สมมติฐานงานวิจัยย่อย

สมมติฐานงานวิจัยย่อยที่ 1a การมีอิทธิพลอย่างมีคุณธรรมมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

สมมติฐานงานวิจัยย่อยที่ 1b การกระตุ้นทางปัญญามีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

สมมติฐานงานวิจัยย่อยที่ 1c การสร้างแรงบันดาลใจมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

สมมติฐานงานวิจัยย่อยที่ 1d การคำนึงถึงปัจเจกบุคคลมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 31,320 คน ได้จากฐานข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ประกอบกิจการประเภทผลิตบริการ และจัดจำหน่ายจำนวน 395 คน ซึ่งได้จากการคำนวณด้วยสูตรของ Taro Yamane ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 395 คน เพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงเลือกขนาดกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 400 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้น 364 ฉบับ และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบสะดวก ผู้วิจัยได้ทำการนำแบบสอบถามให้แก่ผู้ประกอบการตอบโดยตรง ซึ่งได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทั้งสิ้นจำนวน 357 ฉบับ คิดเป็นอัตราตอบกลับร้อยละ 89.25 ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker et al. (2001) ที่ได้กล่าวว่า อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามอย่างน้อยร้อยละ 20 เป็นที่ยอมรับได้

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งถูกสร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ มูลค่าเงินลงทุนของกิจการ ขนาดของธุรกิจและประเภทของธุรกิจ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จำนวน 40 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การกระตุ้นทางปัญญา การสร้างแรงบันดาลใจ และการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 18 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความมีนวัตกรรม ความกล้าเสี่ยง และการทำงานในเชิงรุก โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะโดยทั่วไป

การพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหาและทฤษฎี จากนั้นได้ปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation พบว่า การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การกระตุ้นทางปัญญา การสร้างแรงบันดาลใจ และการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.595 – 0.785 และการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.567 – 0.745 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978) กล่าวว่า การทดสอบอำนาจจำแนกเกินกว่า 0.40 เป็นค่าที่ยอมรับได้ และได้ทำการตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยการพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคของอัลฟา ซึ่งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคของอัลฟาอยู่ระหว่าง 0.916 ถึง 0.937 และการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมีค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคของอัลฟาอยู่ระหว่าง 0.878 – 0.934 ซึ่งมากกว่า 0.70 ดังตารางที่ 1 ซึ่งแสดงให้เห็นความน่าเชื่อถือของเครื่องมือวัด (Nunnally & Bernstein, 1994)

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha)
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership: TL)	
การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (ID)	0.937
การกระตุ้นทางปัญญา (ST)	0.916
การสร้างแรงบันดาลใจ (MO)	0.922
การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (CO)	0.929
การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Orientation: EO)	
ความมีนวัตกรรม (IN)	0.878
ความกล้าเสี่ยง (RI)	0.881
การทำงานในเชิงรุก (PR)	0.934

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัย “อิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก” ได้รับการรับรองการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากหน่วยประสานงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ฝ่ายวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม หมายเลขโครงการวิจัย คือ PSRU-EC No. : 2020/012

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐานงานวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบอิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก โดยเขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

$$EO = \beta_0 + \beta_1ID + \beta_2ST + \beta_3MO + \beta_4CO$$

ผลการวิจัย

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 64.71 มีช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 31.93 มีสถานภาพสมรส จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 62.75 มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 37.82 มีระยะเวลาในการประกอบธุรกิจจนถึงปัจจุบันอยู่ระหว่าง 1 – 5 ปี จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 47.63 มูลค่าเงินลงทุนของกิจการต่ำกว่า 500,000 บาท จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 67.23 ขนาดของกิจการมีลูกจ้างไม่เกิน 15 คน จำนวน 335 คน คิดเป็นร้อยละ 93.84 และประเภทธุรกิจการจัดจำหน่าย (ค้าส่ง/ค้าปลีก) จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 42.30

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมและรายด้านของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.18	0.571	เป็นประจำ
การกระตุ้นทางปัญญา	4.06	0.632	เป็นประจำ
การสร้างแรงบันดาลใจ	4.18	0.621	เป็นประจำ
การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล	4.14	0.604	เป็นประจำ
ภาพรวม	4.14	0.560	เป็นประจำ

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นปฏิบัติเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 4.18$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และรองลงมา ได้แก่ การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.14$) และการกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{X} = 4.06$) มีระดับความคิดเห็นปฏิบัติเป็นประจำ

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการในภาพรวมและรายด้านของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก

การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ความมั่นคงวาทกรรม	4.06	0.645	เป็นประจำ
ความกล้าเสี่ยง	3.78	0.693	เป็นประจำ
การทำงานในเชิงรุก	3.96	0.661	เป็นประจำ
ภาพรวม	3.93	0.591	เป็นประจำ

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นประจำในทุกด้าน ซึ่งสามารถจัดเรียงตามลำดับดังนี้ ความมั่นคงวาทกรรม ($\bar{X} = 4.06$) การทำงานในเชิงรุก ($\bar{X} = 3.96$) และความกล้าเสี่ยง ($\bar{X} = 3.78$)

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรในการศึกษา

ตัวแปร	ID	ST	MO	CO	EO
Mean	4.18	4.06	4.18	4.14	3.93
S.D.	0.571	0.632	0.621	0.604	0.591
ID					
ST	0.810*				
MO	0.816*	0.828*			
CO	0.802*	0.808*	0.817*		
EO	0.765*	0.739*	0.670*	0.674*	

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละตัว พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันเอง ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (ID) การกระตุ้นทางปัญญา (ST) การสร้างแรงบันดาลใจ (MO) และการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (CO) มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.802 ถึง 0.828 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระด้วยกันเองมีความสัมพันธ์ที่มีค่าไม่เกิน 0.90 ถือว่าไม่เกิดปัญหา Multicollinearity (Hair et al., 2010) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (ตัวแปรอิสระ)	การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (EO) (ตัวแปรตาม)		t	p-value
	สัมประสิทธิ์	ความคลาด		
	การถดถอย	เคลื่อนมาตรฐาน		
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TL)	0.772	0.034	22.858	0.000*
Adjust R₂ = 0.594 , Maximum VIF = 1.000, Durbin-Watson = 1.643				
การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (ID)	0.496	0.064	7.697	0.000*
การกระตุ้นทางปัญญา (ST)	0.360	0.066	5.425	0.000*
การสร้างแรงบันดาลใจ (MO)	-0.063	0.068	-0.929	0.353
การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (CO)	0.036	0.064	0.565	0.572
Adjust R₂ = 0.628, Maximum VIF = 4.403, Durbin-Watson = 1.667				

หมายเหตุ: * p < 0.01

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการทดสอบอิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ($\beta = 0.772$, $p < 0.01$) ซึ่งมีความสามารถในการพยากรณ์คิดเป็นร้อยละ 59.40 ค่า VIF มีค่าไม่เกิน 10 และค่า Durbin-Watson มีค่าอยู่ในช่วง 1.50 – 2.50 ในการทดสอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยจำแนกเป็นองค์ประกอบได้ผลการศึกษา ดังนี้ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และการกระตุ้นทางปัญญามีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ($\beta = 0.496$, $\beta = 0.360$, $p < 0.01$) ส่วนการสร้างแรงบันดาลใจ และการคำนึงถึงปัจเจกบุคคลไม่มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($\beta = -0.063$, $\beta = 0.036$, $p > 0.05$) ซึ่งมีความสามารถในการพยากรณ์คิดเป็นร้อยละ 62.80 ค่า VIF มีค่าไม่เกิน 10 และค่า Durbin-Watson มีค่าอยู่ในช่วง 1.50 – 2.50 (Hair et al., 2010)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

วัตถุประสงค์งานวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก

จากงานวิจัยของ Hashim, Omar & Hamzah (2019) ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน การมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ และประสิทธิภาพขององค์กรในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศมาเลเซีย โดยเป็นการศึกษางานวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นเจ้าของธุรกิจหรือผู้จัดการกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 401 คน ที่ประกอบธุรกิจประเภทการผลิตและการบริการในกัวลาลัมเปอร์ และเซลังกอร์ ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีผลกระทบในเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญในการทำให้องค์กรธุรกิจประสบความสำเร็จ ในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศมาเลเซียได้ประยุกต์ใช้ภาวะผู้นำมาช่วยในการดำเนินธุรกิจ และมีการให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของรุศดา แก้วมาตย์ (2558) พบว่า เมื่อองค์กรต้องเผชิญกับวิกฤติต่างๆ ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถแปลงวิสัยทัศน์ขององค์กรไปสู่แนวทางในการ

ปฏิบัติ และนำพาองค์กรให้อยู่รอดท่ามกลางสถานการณ์นั้นได้ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะช่วยให้องค์กรปรับตัว และนำกลยุทธ์ต่างๆ มาปรับใช้เพื่อความอยู่รอดขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานงานวิจัยที่ 1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมใน จังหวัดพิษณุโลกซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงผู้ประกอบการในปัจจุบันเกิดการปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปใน ด้านเศรษฐกิจ สังคม อีกทั้งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ทำให้ผู้ประกอบการต้องปรับวิธีการกระจายสินค้า การวางแผนการดำเนินงานของตนให้เข้ากับมาตรการต่างๆ ที่ทางภาครัฐกำหนด และวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนใน สังคมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยการวิเคราะห์แนวโน้มในการดำเนินการให้องค์กรธุรกิจสามารถขับเคลื่อนได้ใน สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน

วัตถุประสงค์งานวิจัยข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการมุ่งเน้น ความเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก

วัตถุประสงค์งานวิจัยย่อย 2.1 เพื่อศึกษาอิทธิพลของการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ที่มีผลต่อการมุ่งเน้น ความเป็นผู้ประกอบการ

ผลการศึกษางานวิจัย พบว่า การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์มีอิทธิพลต่อการมุ่งเน้นความเป็น ผู้ประกอบการจึงทำให้สนับสนุนสมมติฐานที่ 1a โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Oncer (2013) พบว่า การมีอิทธิพล อย่างมีอุดมการณ์มีผลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ โดยผู้นำที่มีบารมี อำนาจและอิทธิพลมากแก่ผู้ตามนั้น ทำให้พนักงานต้องการแสดงผลลัพธ์ในการทำงานให้แก่ผู้นำ พนักงานประทับใจและมีแนวโน้มที่จะสร้างสรรค์สิ่ง ใหม่ๆ โดยอาศัยความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นในตัวผู้นำ อีกทั้งผู้นำที่มีบารมีจะสามารถสร้างแรงบันดาลใจ และ กระตุ้นพนักงานด้วยความคิดที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จด้วยความพยายามเป็นพิเศษ (Bass, 1990) ดังนั้น ผู้ประกอบการที่ปฏิบัติตัวให้ลูกน้องได้นำเอาเป็นต้นแบบจะทำให้ลูกน้องทำงานตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ อีกทั้ง ผู้ประกอบการที่มีวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานจะก่อให้เกิดกลยุทธ์ เทคนิควิธีการในการประกอบธุรกิจที่มีความ ทนต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และมีความกล้าเผชิญกับความเสี่ยงที่มีความไม่แน่นอน

วัตถุประสงค์งานวิจัยย่อย 2.2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของการกระตุ้นทางปัญญาที่มีผลต่อการมุ่งเน้นความ เป็นผู้ประกอบการ

ผลการศึกษางานวิจัย พบว่า การกระตุ้นทางปัญญามีอิทธิพลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการจึงทำ ให้สนับสนุนสมมติฐานที่ 1b ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Boehm et al. (2015) การกระตุ้นทางปัญญามี ผลกระทบทางบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้นำที่มีลักษณะการกระตุ้นทางปัญญามี แนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีการในการทำงานที่มีอยู่ให้ดีขึ้น โดยมีการกำหนดแนวทางในการทำงานใหม่ เพื่อ แก้ปัญหาต่างๆ ให้แก่พนักงาน ปรับเปลี่ยนกระบวนการและระบบต่างๆ ภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ มอบความ ไว้วางใจให้พนักงานรับผิดชอบ และส่งเสริมให้พนักงานมีความมุ่งมั่นในการทำงาน อีกทั้งงานวิจัยของ Obeidat et al. (2018) ชี้ให้เห็นว่า การกระตุ้นทางปัญญามีผลกระทบในเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ปัจจัย ดังกล่าวมีบทบาทที่สำคัญในการเสริมสร้างและสนับสนุนคุณลักษณะของผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อคุณลักษณะ ของการเป็นผู้ประกอบการที่ดี ซึ่งทำให้พนักงานในองค์กรสามารถยอมรับในความเสี่ยงและสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ปฏิบัติงานในเชิงรุกมุ่งให้ความสำคัญต่อการทำงานที่เน้นประสิทธิภาพ และความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ วิธีการทำงานที่สร้างสรรค์ให้แก่องค์กรได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Hayati et al. (2014) พบว่า ผู้จัดการที่มีภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะส่งเสริมให้พนักงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถสร้างเงื่อนไขที่รัดกุมให้แก่พนักงานใน

การดำเนินงานได้ทำการแลกเปลี่ยนความคิด ลองผิดลองถูก สามารถจัดการกับปัญหาเดิมโดยมีวิธีการแก้ไขปัญหาในแนวทางใหม่ๆ ซึ่งช่วยทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์งานวิจัยย่อย 2.3 เพื่อศึกษาอิทธิพลของการสร้างแรงบันดาลใจมีผลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

งานวิจัยของ Boukamcha (2019) ชี้ให้เห็นว่า ผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจนั้นไม่สามารถทำให้พนักงานปรับเปลี่ยนตัวเองใหม่ได้ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วนั้นการสร้างแรงบันดาลใจจะกระตุ้นจากผู้นำการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการที่จะปรับเปลี่ยนสิ่งใหม่ๆ ด้วยตัวเอง โดยไม่สนับสนุนผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1c การสร้างแรงบันดาลใจไม่มีอิทธิพลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก

วัตถุประสงค์งานวิจัยย่อย 2.4 เพื่อศึกษาอิทธิพลของการคำนึงถึงปัจเจกบุคคลที่มีผลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

งานวิจัยของ ของ Obeidat et al. (2018) พบว่า การคำนึงถึงปัจเจกบุคคลไม่มีผลกระทบในเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากผู้นำไม่มีความสามารถในการพิจารณาความต้องการ หรือความสามารถของแต่ละบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ประกอบการธุรกิจจะจ้างคนในลักษณะของการใช้แรงงานและการจ้างลักษณะชั่วคราวไม่ใช่ประจำจึงทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจไม่ได้มีการพิจารณาถึงความสามารถของลูกจ้างในงานที่เหมาะสมในแต่ละราย จึงทำให้ไม่สนับสนุนผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1d การคำนึงถึงปัจเจกบุคคลไม่มีอิทธิพลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก

การนำไปใช้ประโยชน์

จากผลจากการศึกษานี้ช่วยสะท้อนให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงภายใต้บริบทธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ดังนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจควรมีการพัฒนา และตระหนักถึงการประกอบธุรกิจภายใต้พื้นฐานของการมีความเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งผลทำให้ธุรกิจปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ที่มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ รวมถึงยังผลประกอบการทางธุรกิจที่สามารถทำให้ธุรกิจสามารถขับเคลื่อนไปได้ภายใต้วิกฤตทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน หน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้นั้น เช่น สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแต่ละจังหวัด สถาบันการศึกษา สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ หรือสถาบันในการฝึกอบรมควรมีการจัดโครงการที่ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการธุรกิจโดยให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบนพื้นฐานของการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เช่น การจัดโครงการพัฒนาผู้ประกอบการให้มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โครงการเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงแก่ผู้ประกอบการยุค New Normal อีกทั้งควรมีโครงการฝึกอบรมในเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจให้มีภาวะผู้นำเพิ่มมากขึ้น เพื่อปรับตัวในสถานการณ์ที่มีการแข่งขันทางธุรกิจอย่างรุนแรง

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถนำผลการศึกษาไปปรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการธุรกิจได้ ดังนี้

1. ผู้ประกอบการธุรกิจควรประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่พนักงาน และลูกจ้างในสถานประกอบการ เพื่อลดการดำเนินงานของพนักงานและลูกจ้างที่มีความอิสระในการทำงาน
2. ผู้ประกอบการธุรกิจต้องสร้างเป้าหมายในการดำเนินงานให้แก่พนักงานหรือลูกจ้างที่มีความท้าทาย ให้โอกาสในการตัดสินใจในการทำงาน และกระตุ้นให้พนักงานหรือลูกจ้างค้นหาแนวทางในการดำเนินงานแบบใหม่ๆ

3. ผู้ประกอบการธุรกิจควรมีเทคนิคในการสื่อสารกับพนักงานและลูกค้าในเชิงบวก เพื่อเป็นการโน้มน้าวและสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน
4. ผู้ประกอบการธุรกิจควรสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน และเปิดโอกาสให้พนักงานหรือลูกค้าปรึกษาปัญหาได้ทุกเมื่อ

สรุป

ปัจจุบันการแข่งขันทางธุรกิจมีความรุนแรงมากขึ้น ผสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 จึงทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องปรับตัว การที่ผู้ประกอบการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จะช่วยให้ผู้ประกอบการมีกลยุทธ์ใหม่ๆ กล้าเสี่ยงในการปรับเปลี่ยนธุรกิจ และพยายามปรับตัวให้มีความเหนือคู่แข่งทางธุรกิจมากขึ้น ซึ่งการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการธุรกิจกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก 2) เพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก โดยการศึกษาวิจัยนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 357 คน โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ และจำแนกภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นรายด้านมีผลการศึกษา ดังนี้ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และการกระตุ้นทางปัญญามีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจึงควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้มากยิ่งขึ้น เพราะจะช่วยทำให้ผู้ประกอบการมีความสามารถดำเนินธุรกิจภายใต้สถานการณ์ที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรงได้

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

เนื่องจากการศึกษางานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นภาวะผู้นำรูปแบบหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานหรือการบริหารจัดการประสบความสำเร็จ อย่างไรก็ตามการศึกษางานวิจัยนี้ยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการศึกษางานวิจัยในอนาคต ได้ดังนี้

1. การศึกษางานวิจัยต่อไปในอนาคตควรทำการศึกษาเปรียบเทียบกับบริบทธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในหลากหลายพื้นที่ ในเขตจังหวัดที่มีความใกล้เคียงกันในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง เพื่อตรวจสอบความเป็นสามัญการทางการวิจัย
2. การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เข้ามาช่วยให้ข้อมูลในเชิงลึกมากขึ้น เพื่อขยายองค์ความรู้ใหม่มาช่วยในการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการธุรกิจในการดำเนินธุรกิจให้ตรงประเด็นอย่างแท้จริง

รายการอ้างอิง

- รุศดา แก้วมัตย์ (2558). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของธนาคารในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารการบัญชีและการจัดการ*, 7(2), 199-215.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2560). *การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่เมืองเล็ก (Hinterland) : การส่งเสริม SME ในจังหวัดพิษณุโลก*. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.

- Aaker, D.A., Kumar, V. & Day, G.S. (2001). *Marketing Research (7 th)*. New York: Wiley.
- Bass, B. M. (1985). *Leadership and Performance: Beyond Expectations*. New York: Free Press.
- Bass, B.M. (1990). From Transactional to Transformational Leadership : Learning to share the vision. *Organization Dynamics*, 18, 19-32.
- Boehm, S., D, Dwertmann, D., Bruch, H., & Shamir, B. (2015). The Missing Link? Investigating Organizational Identity Strength and Transformational Leadership Climate as Mechanisms that Connect CEO Charisma with Firm Performance. *The Leadership Quarterly*, 26, 156-171.
- Boukamcha, F. (2019). The Effect of Transformational Leadership on Corporate Entrepreneurship in Tunisian SMEs. *Leadership & Organization Development Journal*, 40(3), 286-304.
- Effiyanti, E., Lubis, A.R., Sofyan, S. & Syafruddin, S. (2021). The Influence of Transformational Leadership on Organizational Performance: A Case Study in Indonesia. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8(2), 583-593.
- Hair, Jr., J.F., Black, W.C., Babin, B.J. & Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis: A global perspective* 7th ed. New Jersey: Pearson.
- Hans, B.V. (2018). Business Environment – Conceptual Framework and Policies. *International Educational Scientific Research Journal*, 4(3), 67-74.
- Hashim, A., Omar, C. & Hamzah, M. (2019). Mediating Role of Entrepreneurial Orientation on Relationship between Transformational Leadership, Transactional Leadership and Performance of Small and Medium Enterprises. *RA Journal of Applied Research*, 5(2), 2329 – 2339.
- Hashim, A., Omar, C., Hamzah, M., & Umar, A. (2018). Leadership Behaviour, Entrepreneurial Orientation and Organisational Performance in Malaysian Small and Medium Enterprises. *International Business Research*, 11(9), 37-50.
- Hayati, D., Charkhabi, M. & Naami, A. (2014). The Relationship between Transformational Leadership and Work Engagement in Governmental Hospitals Nurses: A Survey Study. *Springer Plus*, 3(25), 1-7.
- Madanchian, M., Hussein, N., Noordin, F., & Taherdoost, H. (2015). The Role of SMEs in Economic Development: Case Study of Malaysia. *International Journal of Academic Research in Management*, 4(3), 77-84.
- Mgeni, T.O. (2015). Impact of Entrepreneurial Leadership Style on Business Performance of SMEs in Tanzania. *Journal of Entrepreneurship & Organization Management*, 4(2), 1-9.
- Miller, D. (1983). The Correlates of Entrepreneurship in Three Types of Firms. *Management Science*, 29(7), 770-791.
- Miller, D., & Friesen, P. H. (1982). Strategy Making and Environment: The Third Link. *Strategic Management Journal*, 4(3), 221-235.
- Muchiri, M., & McMurray, A. (2015). Entrepreneurial Orientation within Small Firms: A Critical Review of Why Leadership and Contextual Factors Matter. *Small Enterprise Research*, 22(1), 17-31.

- Nunnally, J. C. (1978). Psychometric Theory. 4th ed. New York: McGraw Hill.
- Nunnally, J.C., & Bernstein, I.H. (1994). Psychometric theory (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Obeidat, B., Nofal, R. & Masa'deh, R. (2018). The Effect of Transformational Leadership on Entrepreneurial Orientation: The Mediating Role of Organizational Learning Capability. *Modern Applied Science*, 2(11), 77 – 104.
- Oncar, A.Z. (2013). Investigation of the Effects of Transactional and Transformational Leadership on Entrepreneurial Orientation. *International Journal of Business and Social Research*, 3(4), 153 – 166.
- Rahman, A., Civelek, M. & Kozubikova, L. (2016). Proactiveness, Competitive Aggressiveness and Autonomy: A Comparative Study from the Czech Republic. *Quarterly Journal of Economics and Economic Policy*, 11(3), 631-650.
- Tarabishy, A., G. Solomon, L. W. Fernald, Jr., and M. Sashkin. (2005). The Entrepreneurial Leader's Impact on the Organization's Performance in Dynamic Markets. *Journal of Private Equity*, 8 (4), 20-29.